

คำนำ

การขับเคลื่อนโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลา ๓ ปีแล้ว เนื่องจากเป็นแนวทางนโยบายสำคัญโครงการหนึ่งของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทำการทบทวนผลการดำเนินงานโครงการฯ โดยใช้ผลจากการประเมินโครงการฯ จากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่ได้จัดทำรายงานผลการประเมินโครงการ เสนอต่อปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นแนวทางในการปรับปรุงและทบทวนการดำเนินงานให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน จึงได้ทำการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานโครงการตามข้อเสนอแนะ โดยคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์สำคัญตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของโครงการได้อย่างแท้จริง และสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการดำเนินโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ต่อเนื่องในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ได้ต่อไป

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ การดำเนินงานของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทำการเกษตรเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน ตามวาระของประเทศไทย ทั้งนี้ การทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นรูปแบบหนึ่งของระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ที่ส่งเสริมให้เกษตรกรได้น้อมนำหลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของเกษตรกรเอง มุ่งหวังที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ มุ่งเกิดจากการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน สำหรับการขับเคลื่อนโครงการในระดับจังหวัดและส่วนกลาง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ รายละเอียดโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕	๑
ส่วนที่ ๒ แนวทางการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕	๓
๒.๑ แนวทางและขั้นตอนการขับเคลื่อนโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕	๔
- หลักเกณฑ์ในการคัดเลือก	
- ขั้นตอนการคัดเลือกเกษตรกรเพื่อเป็นจุดเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่	
๒.๒ แผนการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓	
ภาคผนวก	๑๖
๑ คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๒ คำนิยามรูปแบบเกษตรกรรมยั่งยืน	
๓ แบบฟอร์มที่ ๑ แบบรายงานจุดเรียนรู้ตามโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ภายใต้รูปแบบเกษตรกรรม ยั่งยืน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓	
๔ แบบฟอร์มที่ ๒ แบบรายงานแผนบูรณาการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ฐานรากของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๕ แนวทางการพัฒนาจุดเรียนรู้เพื่อการรวมกลุ่มตามโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕	
๖.๑ หลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๒	
๖.๒ แนวทางการพัฒนากระบวนการรวมกลุ่ม	

ส่วนที่ ๑
รายละเอียดโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

รายละเอียดโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

๑. หลักการเหตุผล

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตั้งแต่ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ และต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นโครงการที่อยู่ภายใต้บูรณาการและพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก นั้น

ปัจจุบันโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น ๒๑๐,๒๐๖ ราย เกษตรกรประมาณ ร้อยละ ๒๕ ทำการเกษตรที่ตรงตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่วนที่เหลือร้อยละ ๗๕ ทำการเกษตรในหลายรูปแบบ ซึ่งส่วนใหญ่ทำการเกษตรแบบผสมผสาน อย่างไรก็ตามในแต่ละรูปแบบที่เกษตรกรได้ดำเนินการจัดอยู่ในรูปแบบของระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

ในการนี้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืนจึงได้จัดทำ “โครงการส่งเสริมแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่” ปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๓ (ต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๒) ภายใต้โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อให้มีการดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายส่งเสริมแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ซึ่งเป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งให้สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตามวาระของประเทศต่อไปด้วย โดยส่งเสริมให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้น้อมนำหลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของเกษตรกรตามภูมิสังคม เพื่อมุ่งหวังที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้อันเกิดจากการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ครอบครัวและชุมชน โดยการสร้างอาชีพอย่างเหมาะสมกับทรัพยากรธรรมชาติ และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า

๒. วัตถุประสงค์

อำนวยการ กำกับ ดูแล และติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเดิม จากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และพัฒนาไปสู่ขั้นที่ ๒ และขั้นที่ ๓ ของแนวทฤษฎีใหม่ และเกิดความยั่งยืนได้ต่อไป โดยมีการวางระบบติดตามงาน การประเมินผล พร้อมทั้งรายงานผลความก้าวหน้า ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะเสนอต่อผู้บริหาร สำหรับการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการฯ และให้เกิดการขยายผลได้ต่อไป

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเดิม จำนวน ๒๑๐,๒๐๖ ราย

๔. ระยะเวลาการดำเนินงาน

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ (ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓)

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ร้อยละ ๗๐ ของเกษตรกร มีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้นในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถ นำไปปรับใช้และปฏิบัติในแปลงได้

ส่วนที่ ๒
แนวทางการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕

เกษตรทฤษฎีใหม่ภายใต้เกษตรกรรมยั่งยืน ปี พ.ศ.๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

๑. เป้าหมายการขับเคลื่อนเกษตรทฤษฎีใหม่	๒. หน่วยงานรับผิดชอบ
<p>๑. พัฒนาเกษตรกร ๒๑๐,๒๐๖ ราย ให้พึ่งตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๒. รวมกลุ่มเกษตรกรเป็นจุดเรียนรู้ไม่น้อยกว่า ๗,๒๕๕ จุด ภายในปี พ.ศ.๒๕๖๕</p> <p>๓. คัดเลือกแปลงตัวอย่างเพื่อศึกษารูปแบบไม่น้อยกว่า ๑ แปลงตัวอย่าง/จังหวัด</p>	<p>กษ. /หน่วยงานร่วมบูรณาการ</p>

๓. วิธีการ	๔. รายละเอียดกิจกรรม	เป้าหมาย
๑. คณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ระดับจังหวัด มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (พี่เลี้ยง) จัดกลุ่มเกษตรกรเกษตรทฤษฎีใหม่ที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมดตามรูปแบบที่ได้ปฏิบัติจริง ซึ่งเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นรูปแบบหนึ่งภายใต้ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน	๑. ส่งเสริมการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ (ราย)	๒๑๐,๒๐๖
	๒. สร้างผู้นำจุดเรียนรู้ (ราย)	๗,๒๕๕
	๓. สร้างกลุ่มเครือข่ายเกษตรกร (กลุ่ม)	๗,๒๕๕
๒. การจัดกลุ่มเกษตรกร ให้คัดเลือกแปลงตัวอย่าง เพื่อใช้เป็นพื้นที่ศึกษาเรียนรู้รูปแบบและไม่น้อยกว่า ๑ แปลงตัวอย่างต่อจังหวัด	๔. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้	๗,๒๕๕
๓. แต่ละกลุ่มที่จัดให้ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มเพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต เพิ่มมูลค่าและพัฒนาด้านการตลาด	๕. รายงานผล	๑ ครั้ง/ เดือน
๔. ติดตามเยี่ยมเยียน		
๕. รายงานผล		

๕. ผลลัพธ์
<p>๑. แผนพัฒนาจุดเรียนรู้ตามรูปแบบเกษตรกรรมยั่งยืน</p> <p>๒. เกษตรกร ๒๑๐,๒๐๖ ราย สามารถรวมกลุ่มเป็นจุดเรียนรู้เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลการผลิต เพิ่มมูลค่า และพัฒนา ด้านการตลาดไม่น้อยกว่า ๗,๒๕๕ กลุ่ม ภายในปี พ.ศ.๒๕๖๕</p>

๒.๑ แนวทางการขับเคลื่อนโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

ชื่อโครงการ

เกษตรทฤษฎีใหม่ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

เป้าหมาย

๑. เกษตรกรปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ (รวม ๒๑๐,๒๐๖ ราย) ๒. คัดเลือกเกษตรกรต้นแบบเป็นจุดเรียนรู้

๒. การส่งเสริมจุดเรียนรู้ เกษตรทฤษฎีใหม่

- การส่งเสริมจุดเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ ตำบลละไม่น้อยกว่า ๑ แห่ง มีปราชญ์เกษตรหรือประธาน ศพก. เป็นพี่เลี้ยง
- คัดเลือกจากกลุ่มที่มีความพร้อมและเป็นผู้นำกลุ่ม
- หรือ คัดเลือกจากพื้นที่ ในเขตปฏิรูปที่ดิน (สปก.)
- เป็นเป้าหมายบูรณาการทำงานทุกภาคส่วน
- กำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่ม

- #### ๓. การส่งเสริมพัฒนาศักยภาพเกษตรกร
- ๓.๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร
 - ๓.๒ พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่ม
 - ๓.๓ พัฒนาระบบบริหารจัดการด้านการตลาด

- #### ๔. ติดตามเยี่ยมเยียน
- บูรณาการตรวจเยี่ยมเกษตรกร (ไปด้วยกัน) เพื่อให้คำแนะนำปรับกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ตามความต้องการของเกษตรกร
 - ประเมินผลเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

๓. การส่งเสริม
พัฒนาศักยภาพ
เกษตรกร
กลุ่มเป้าหมาย
๓.๑ พัฒนา
ศักยภาพเกษตรกร
๓.๒ พัฒนาคความ
เข้มแข็งของกลุ่ม
๓.๓ พัฒนาระบบ
บริหารจัดการ
ด้านการตลาด

๓.๑ การส่งเสริมพัฒนา
ศักยภาพเกษตรกร
- จัดกระบวนการเรียนรู้ให้
เกษตรกร โดยใช้องค์ความรู้
จากเกษตรกรต้นแบบ/
ปราชญ์เกษตรกร หรือประธาน
ศพก. ที่มีความพร้อม
- ถ่ายทอดองค์ความรู้
เทคโนโลยีด้านการผลิต การ
พัฒนาที่ดิน/การปรับปรุง
บำรุงดิน และความรู้ตาม
ภารกิจของแต่ละหน่วยงาน
และตามความต้องการของ
เกษตรกร

๓.๒ การส่งเสริม
พัฒนาศักยภาพความ
เข้มแข็งของกลุ่ม
- สนับสนุนปัจจัยการ
ผลิตในแปลงเกษตรกร
ทฤษฎีใหม่ ตามความ
เหมาะสม และ
เพิ่มเติมในส่วนที่ขาด
แคลน
- ให้ความรู้ด้านบัญชี
ต้นทุนในการประกอบ
อาชีพ รวมทั้ง
การศึกษาดูงาน
เพิ่มเติม ที่เหมาะสม
กับสภาพพื้นที่

๓.๓ การส่งเสริมพัฒนา
ระบบบริหารจัดการด้าน
การตลาด
- เพิ่มศักยภาพด้านการ
รวมกลุ่มเกษตรกรให้
เข้มแข็ง
- เพิ่มศักยภาพด้านการ
ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย
/เกษตรอินทรีย์
- เพิ่มศักยภาพด้านการแปรรูป
สินค้าเกษตร
- เพิ่มศักยภาพด้านการ
บริหารการท่องเที่ยวเชิง
เกษตร
- ส่งเสริมการรวมกลุ่มการ
ผลิต/การตลาดเชื่อมโยง
กับ “ตลาดประชารัฐ”

ขั้นตอนการขับเคลื่อนโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ปฏิบัติการสร้างให้คงอยู่ (สร้างต้นแบบ พัฒนาจุดเรียนรู้ สู่อำนาจอย่างยั่งยืน)

ดำเนินการเฉพาะกลุ่มเป้าหมายเกษตรกรรายเดิมตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒
เป้าหมายเกษตรกร จำนวน ๒๑๐,๒๐๖ ราย

ขั้นที่ ๑ คัดเลือกเกษตรกรต้นแบบที่ตรงตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อเป็นจุดเรียนรู้ตำบลไม่น้อยกว่า ๑ แห่ง

- ขั้นตอนปฏิบัติ : ๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประเมินศักยภาพเกษตรกร พร้อมทั้งจัดกลุ่มเกษตรกร
๒. จัดพบปะ คณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ระดับจังหวัด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน
ในการขับเคลื่อนโครงการ ในปี ๒๕๖๓
ผู้รับผิดชอบ : สนง.กษ.จังหวัด/หน่วยงานรับผิดชอบ/ปราชญ์เกษตร

ขั้นที่ ๒ รวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็ง โดยให้เกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือก เป็นหัวหน้ากลุ่ม เพื่อสร้างความเข้มแข็ง

- ขั้นตอนปฏิบัติ : ๑. หน่วยงานรับผิดชอบ สร้างความเข้าใจเกษตรกรเพื่อสร้างการรวมกลุ่ม เพื่อความเข้มแข็ง ช่วยเหลือกันและกัน และรองรับด้านการตลาด
ตามระบบประชารัฐ เช่น ตลาดสีเขียว ตลาดเกษตรอินทรีย์
ผู้รับผิดชอบ : หน่วยงานรับผิดชอบ/เกษตรกร

ขั้นที่ ๓ บูรณาการกำหนดแนวทางพัฒนาของคณะกรรมการบริหารโครงการ ระดับจังหวัด

- ขั้นตอนปฏิบัติ : ๑. หน่วยงานรับผิดชอบร่วมกับปราชญ์เกษตร นำผลการประเมินจัดกลุ่มเกษตรกร ร่วมกับภาคีพัฒนาเกษตรกรให้สูงขึ้นใน ลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน
๒. จัดเวทีแลกเปลี่ยนระหว่างภาครัฐ และเกษตรกรเป้าหมาย จัดทำแผนปฏิบัติการตามความต้องการ
หน่วยรับผิดชอบ : หน่วยงานรับผิดชอบ/ปราชญ์เกษตร/เกษตรกร

ขั้นที่ ๔ ดำเนินการพัฒนาตนเอง/กิจกรรมในแบบเกษตรกรยั่งยืนที่ได้มาจากภาพประเมินเกษตรกร

- ขั้นตอนปฏิบัติ : เกษตรกรดำเนินการผลิตและปฏิบัติตามคำแนะนำของหน่วยงาน/ปราชญ์เกษตรตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ร่วมกัน
ผู้รับผิดชอบ : หน่วยงานรับผิดชอบ/ปราชญ์เกษตร/เกษตรกร

ขั้นที่ ๕ พัฒนาแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่และรูปแบบอื่นภายใต้เกษตรกรยั่งยืน ที่เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้

- ขั้นตอนปฏิบัติ : ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสนับสนุนเกษตรกรที่มีความพร้อม ให้พัฒนาแปลงสู่การปฏิบัติจริง
ผู้รับผิดชอบ : หน่วยงานรับผิดชอบ/ปราชญ์เกษตร/เกษตรกร

จุดเรียนรู้เกษตรกรทฤษฎีใหม่ภายใต้เกษตรกรรมยั่งยืน

๑. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกจุดเรียนรู้

๑. เป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒
๒. ในแปลงมีการจัดสัดส่วนของพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการฯ ตามองค์ประกอบหลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ (๓๐: ๓๐: ๓๐: ๑๐) สามารถเป็นแปลงต้นแบบ/จุดเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ให้กับผู้สนใจได้
๓. มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดปี สำหรับกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่
๔. มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๕. มีลักษณะความเป็นผู้นำกลุ่ม/ผู้นำชุมชนอย่างทางการและไม่เป็นทางการ
๖. มีความสามารถ ทักษะในการสื่อสาร การเป็นวิทยากรสำหรับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ได้
๗. มีการจัดทำแผนผังฟาร์มก่อน-หลัง สำหรับกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างเป็นระบบ
๘. มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สืบทอดและบันทึกภูมิปัญญาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอด เผยแพร่ ให้กับผู้อื่นได้
๙. มีการทำบัญชีครัวเรือนรายรับ-รายจ่ายของครัวเรือนเป็นประจำ มีการออม และหนี้สินลดลง
๑๐. มีการวางแผนการผลิต และดำเนินการตามแผนการผลิตด้วยตนเอง เช่น การปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์ที่หลากหลายแบบพึ่งตนเองได้ ผลผลิตเพียงพอต่อการบริโภคภายในครัวเรือน แลกเปลี่ยน รวมทั้งจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือน
๑๑. มีองค์ความรู้ด้านการถนอม แปรรูปผลผลิตที่เกิดจากกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ ไว้กินและเหลือมีพอแบ่งส่วนผลผลิตที่เหลือจึงนำมาขายทำให้มีรายได้
๑๒. ในแปลงมีการปรับปรุงบำรุงดิน ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง ลด ละ เลิกการใช้สารเคมี
๑๓. มีความรู้ความสามารถในการพัฒนา และคัดเลือกพันธุ์พืช เพื่อใช้ในครัวเรือนการคัดเลือก
๑๔. มีการรวมตัวกันของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ในรูปแบบของกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์ ในการจำหน่ายผลผลิต เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืน หรือติดต่อหน่วยงานภายนอกเพื่อรวมกลุ่มด้านการตลาด

หมายเหตุ : สามารถปรับให้สอดคล้องบริบทหรือสภาพแวดล้อมของพื้นที่

๒. ขั้นตอนการคัดเลือกเกษตรกรเพื่อเป็นจุดเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่

๑. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ประชุมชี้แจง เตรียมความพร้อมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงขั้นตอนการดำเนินการคัดเลือกเกษตรกร เพื่อเป็นจุดเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ ตำบลละไม่น้อยกว่า ๑ แห่ง ตามโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ - ๒๕๖๕
๒. ศึกษาหลักเกณฑ์ ขั้นตอนการดำเนินการคัดเลือกเกษตรกร เพื่อเป็นจุดเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ ตำบลละไม่น้อยกว่า ๑ แห่ง ตามโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ - ๒๕๖๕
๓. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย รูปแบบ ปฏิทินการคัดเลือกโดยใช้ฐานข้อมูลที่มีอยู่ให้กับหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการ
๔. หน่วยงานที่รับผิดชอบ (พี่เลี้ยง) ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
๕. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ระดับจังหวัด เพื่อพิจารณารับรองผลการคัดเลือกบุคคลที่ผ่านการคัดเลือก จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ (พี่เลี้ยง)
๖. จัดทำสรุปข้อมูลของเกษตรกรที่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในระดับจังหวัด เพื่อแจ้งให้กับกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน (กนท.) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.) ต่อไป

๒.๒ แผนการปฏิบัติการโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ (Road map)

๑. ส่วนกลาง

กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลาดำเนินงาน
๑. กำหนดแนวทางการดำเนินงาน และกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายและแผนปฏิบัติงาน	ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รองปลัด กษ. หรือหัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย	ตุลาคม ๒๕๖๒
๒. ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานให้แก่คณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์	ตุลาคม ๒๕๖๒
๓. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานโครงการฯ	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์/กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน (กนท.)	ตุลาคม ๒๕๖๒
๔. จัดประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้ความเห็นชอบแนวทางการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๓	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ตุลาคม ๒๕๖๒
๕. จัดประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำเดือนเพื่อรับทราบความก้าวหน้าโครงการฯ	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๓
๖. การบูรณาการขับเคลื่อนโครงการสู่การปฏิบัติในพื้นที่ (องค์ความรู้/ปัจจัยการผลิต/การติดตามตรวจเยี่ยม) ๖.๑ จัดสรรงบประมาณลงพื้นที่/ส่วนกลาง(ค่าใช้จ่าย) ประสานอำนวยความสะดวก, ค่าใช้จ่ายในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ ให้คำแนะนำทางวิชาการเทคโนโลยีผลิต, ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามความจำเป็นเหมาะสม, ค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ ๖.๒ ดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย สู่การปฏิบัติในจังหวัดและส่วนกลาง	- ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปราชญ์เกษตร	ธันวาคม ๒๕๖๒ – มีนาคม ๒๕๖๓
๗. บูรณาการระบบฐานข้อมูลเกษตรกร/ระบบรายงานและการดูแลให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ฯ เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน	กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน(กนท.) /ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (สป.กษ.)/สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	ตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๓

กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลาดำเนินงาน
๘. การประชาสัมพันธ์ และสร้างการรับรู้ต่อสาธารณชน เป็นระยะๆ	ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ
๙. การติดตาม/ตรวจเยี่ยมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่	- ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ตุลาคม ๒๕๖๒ - กันยายน ๒๕๖๓
๑๐. ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	สิงหาคม ๒๕๖๒ - กันยายน ๒๕๖๓

๒.ระดับจังหวัด

กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลาดำเนินงาน
๑. การเตรียมความพร้อม/การขับเคลื่อนโครงการฯ แนวทางปฏิบัติ ๑.๑ จัดประชุมเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อสร้างความเข้าใจในการขับเคลื่อนโครงการ และเตรียมจัดทำแผนปฏิบัติงานโครงการฯ	คณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ระดับจังหวัด /คณะทำงานระดับอำเภอ	ตุลาคม ๒๕๖๒
๑.๒ จัดประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ระดับจังหวัด เพื่อพิจารณา • เห็นชอบเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเป็นจุดเรียนรู้ ปี ๒๕๖๓	คณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ระดับจังหวัด	ธันวาคม ๒๕๖๒ - มีนาคม ๒๕๖๓
• เห็นชอบแปลงตัวอย่างเพื่อศึกษาเรียนรู้รูปแบบและไม่น้อยกว่า ๑ แปลงตัวอย่างต่อจังหวัด	คณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ระดับจังหวัด	มีนาคม ๒๕๖๓
• จัดทำแผนพัฒนาจุดเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ของจังหวัด	คณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ระดับจังหวัด	มีนาคม - มิถุนายน ๒๕๖๓
• เห็นชอบแผนปฏิบัติงานโครงการฯ ปี ๒๕๖๓ ของจังหวัด	คณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ระดับจังหวัด	มิถุนายน ๒๕๖๓
• ส่งแผนปฏิบัติงานโครงการฯ ปี ๒๕๖๓ ของจังหวัด	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด	มิถุนายน ๒๕๖๓
• ติดตามความก้าวหน้าโครงการฯ ตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดและรายงานผล เสนอกระทรวงตามที่กำหนด	คณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ระดับจังหวัด /หน่วยงานรับผิดชอบในพื้นที่	ตุลาคม ๒๕๖๒ - กันยายน ๒๕๖๓

กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลาดำเนินงาน
<p>๒. จัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรโครงการ แนวทางปฏิบัติ</p> <p>- ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้อง ครบถ้วนและนำเข้าข้อมูลในระบบฐานข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน/สป.กษ. (ทุกหน่วยงานใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลเดียวกัน)</p>	<p>คณะกรรมการบริหารโครงการ เกษตรกรทฤษฎีใหม่ระดับจังหวัด /คณะทำงานระดับอำเภอ</p>	<p>พฤศจิกายน – ธันวาคม ๒๕๖๒</p>
<p>๓. เกษตรกรผลิตและพัฒนาตนเองตามกิจกรรมในแปลง ผลิตต่อเนื่อง พัฒนาแปลงสู่เกษตรกรทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๑ (พึ่งพาตนเองได้) แนวทางปฏิบัติ</p> <p>- เกษตรกรผลิตและปฏิบัติตามคำแนะนำของหน่วยงาน ปราชญ์เกษตร ตามผลการจัดกลุ่มและแนวทางการพัฒนา ที่กำหนด (ลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน)</p> <p>- เกษตรกรจัดทำและวิเคราะห์บัญชีฟาร์มและบัญชีครัวเรือน ได้เองอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบการลดปัจจัยการนำเข้า จากภายนอกตามความจำเป็น (ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้)</p> <p>- ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนเกษตรกรที่มีความ พร้อมให้พัฒนาแปลงสู่การปฏิบัติตามแนวเกษตรกรทฤษฎี ใหม่ขั้นที่ ๑ เต็มรูปแบบ</p> <p>- บูรณาการเชื่อมโยงให้คำแนะนำ</p>	<p>เกษตรกร /ปราชญ์เกษตร / หน่วยงานรับผิดชอบ</p>	<p>เมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๓</p>
<p>๔. สร้างรายได้เศรษฐกิจครัวเรือนและสร้างความ เข้มแข็งแก่เกษตรกร แนวทางปฏิบัติ</p> <p>- เกษตรกรผลิตและปฏิบัติตามคำแนะนำของหน่วยงาน ปราชญ์เกษตร (ลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน) อย่างต่อเนื่อง</p> <p>- เกษตรกรจัดทำและวิเคราะห์บัญชีฟาร์มและบัญชี ครัวเรือนได้เองอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบการลดปัจจัย การนำเข้าจากภายนอกตามความจำเป็น (ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้)</p> <p>- ประสานและดำเนินการกับเกษตรกรเป้าหมายสร้าง เครือข่ายการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็ง ช่วยเหลือ กัน และกัน และจัดหาตลาดรองรับผลผลิต</p> <p>- บูรณาการเชื่อมโยง ให้คำแนะนำ</p>	<p>เกษตรกร /ปราชญ์เกษตร / สำนักงานเกษตรและ สหกรณ์จังหวัด /หน่วยงาน รับผิดชอบ</p>	<p>กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๓</p>

กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลาดำเนินงาน
<p>๕. พัฒนาแปลงสู่เกษตรทฤษฎีใหม่เต็มรูปแบบตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ ในขั้นที่ ๑ (พึ่งพาตนเองได้) ขั้นที่ ๒ (รวมกลุ่มสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาด) และขั้นที่ ๓ (ขยายผลจัดหาทุนต่อยอดสู่การตลาด) ตามลำดับ</p> <p><u>แนวทางปฏิบัติ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ทุกภาคส่วนสนับสนุนเกษตรกรที่มีความพร้อมตามรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ ให้สามารถสื่อสารได้ มีจิตอาสา ให้เป็นเกษตรกรต้นแบบตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๑ และปฏิบัติตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๒ และ ขั้นที่ ๓ - หน่วยงานรับผิดชอบร่วมพิจารณาเกษตรกรรายบุคคล ในความรับผิดชอบที่ได้รับการพัฒนาแนวทางที่กำหนด ตามการจัดกลุ่ม มีความพร้อมในการผลิตให้เป็นเกษตรกรต้นแบบตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ ๑ และปฏิบัติตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ ๒ และขั้นที่ ๓ และส่งผลการพิจารณาเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ - ถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ ส่งผลการถอดบทเรียนเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - จัดทำประกาศเกียรติคุณแก่เกษตรกรต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จระดับจังหวัดหรือระดับกระทรวง (ตามความเหมาะสม) - ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความสำเร็จของเกษตรกรและสร้างการรับรู้เพื่อการขยายผลสู่พื้นที่ 	<p>คณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ระดับจังหวัด /คณะทำงานระดับอำเภอ/ หน่วยงานรับผิดชอบ / ประชาชนเกษตรกร</p>	<p>กันยายน - ธันวาคม ๒๕๖๓</p>

กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลาดำเนินงาน
<p>การสร้างองค์ความรู้</p> <p>๑. สร้างการรับรู้/ให้คำแนะนำ /อบรมด้านการผลิต/เทคนิค/นวัตกรรมแต่ละสาขา</p> <ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานส่วนกลางพิจารณาจัดสรรงบประมาณตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายตามผลการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาและส่งเสริมของการจัดกลุ่ม - หน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ ดำเนินการจัดฝึกอบรม/การให้คำแนะนำทางวิชาการเทคนิคการผลิต นวัตกรรม ต่างๆ ที่เหมาะสมตามแนวทางการพัฒนาตามผลการจัดกลุ่มตามแนวทางของกรมต่างๆ และตามความต้องการของเกษตรกร - เกษตรกรต้นแบบ/ปราชญ์เกษตร ให้ความรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การผลิตในลักษณะ (เพื่อนช่วยเพื่อน) - หน่วยงานรับผิดชอบติดตามผลนำความรู้คำแนะนำไปปฏิบัติในแปลงตามแผนการผลิต 	<p>หน่วยงานสังกัดส่วนกลาง/ หน่วยงานรับผิดชอบในพื้นที่/คณะทำงานอำเภอ</p>	<p>มกราคม – กันยายน ๒๕๖๓</p>
<p>๒.ถอดบทเรียนเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จ และสามารถเป็นเกษตรกรต้นแบบได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - นำผลการพิจารณาเกษตรกรที่เป็นต้นแบบตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ได้ เพื่อถอดบทเรียนเป็นองค์ความรู้ การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ประสบผลสำเร็จได้เพื่อเป็นตัวอย่างเผยแพร่ขยายผลในพื้นที่ 	<p>หน่วยงานรับผิดชอบ /คณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ระดับจังหวัด</p>	<p>กันยายน ๒๕๖๓</p>

กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลาดำเนินงาน
การกำกับ ติดตาม รายงาน และ ประเมินผล ๑. ส่วนกลาง ๑. อำนวยการและบริหารจัดการโครงการ ในภาพรวม โดยวางระบบการติดตามงาน การประเมิน และแก้ไขปัญหา	คณะกรรมการบริหาร โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่	ทุกเดือน
๒. รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน ในภาพรวมให้ผู้บริหารทราบเป็นประจำ	๑. หัวหน้าผู้ตรวจราชการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๒. กองนโยบายเทคโนโลยี เพื่อการเกษตรและเกษตรกรรม ยั่งยืน (สป.กษ.)	ทุกเดือน
๓. รายงานผลความก้าวหน้าการ ดำเนินงานของเกษตรกร ส่งสำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กอง นโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและ เกษตรกรรมยั่งยืน) ภายในสิ้นเดือน (ตัด ยอดทุกวันที่ ๓๑ ของเดือน)	กองนโยบายเทคโนโลยี เพื่อการเกษตรและเกษตรกรรม ยั่งยืน (สป.กษ.)	ทุกเดือน
๔. ติดตามการดำเนินงานโครงการในพื้นที่ ตามเขตตรวจราชการ และรายงานผล การติดตามให้ผู้บริหารทราบเป็นประจำ	๑. หัวหน้าผู้ตรวจราชการ กษ. ๒. ผู้ตรวจราชการ กษ.	ตามแผนการตรวจราชการและตาม ความเหมาะสมของสถานการณ์
๕. ติดตามการดำเนินงานโครงการฯ ในภาพรวม	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	มกราคม - ธันวาคม ๒๕๖๓

กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลาดำเนินงาน
๒. ระดับจังหวัด ๑. ติดตาม/ตรวจเยี่ยม/ดูแล/ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และการแก้ไขปัญหาให้กับ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และบันทึกไว้ในสมุดตรวจเยี่ยมของเกษตรกร	คณะกรรมการบริหารโครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่ระดับจังหวัด / คณะทำงานระดับอำเภอ/ หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่	ตั้งแต่เริ่มโครงการถึงสิ้นสุด โครงการ
๒. รายงานผลความก้าวหน้าการ ดำเนินงานโครงการในส่วนที่รับผิดชอบ และนำเสนอให้ คณะกรรมการ ชับเคลื่อนโครงการฯ ทราบ	คณะกรรมการบริหารโครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่ระดับจังหวัด / คณะทำงานระดับอำเภอ/ หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่	ทุกเดือน
๓. ประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่ ระดับ จังหวัด/ คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและ	คณะกรรมการบริหารโครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่ระดับจังหวัด / คณะทำงานอำเภอ /	ตุลาคม ๒๕๖๒ - ธันวาคม ๒๕๖๓

กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลาดำเนินงาน
<p>สหกรณ์จังหวัด (อพก.) เพื่อติดตามการทำงานของทีม ในพื้นที่ และรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน) ตัดยอดทุกสิ้นเดือน (ส่งผลการดำเนินงานภายในวันที่ ๓ ของเดือนถัดไป)</p>	<p>หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่</p>	
<p>๔. สรุปผลความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการเสนอต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดทราบ</p>	<p>เกษตรและสหกรณ์จังหวัดในฐานะอนุกรรมการและเลขานุการ (อพก.)</p>	<p>ทุกครั้งที่มีการจัดประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด</p>
<p>๕. ประสานการติดตามผลการดำเนินงานโครงการในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p>	<p>๑. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต ๒. คณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ระดับจังหวัด / หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่/</p>	<p>สิงหาคม ๒๕๖๓ , ธันวาคม ๒๕๖๓</p>

ภาคผนวก